

Protestantse Wijkgemeente Den Haag-West
Pinksterviering op zondag 4 juni
om 10.30 uur in de Maranathakerk

Pinksteren,

feest van zoveel, en zeker ook van veelkleurigheid, veeltaligheid,
elkaar verstaan, samen delen, deuren en ramen open,
open voor de Geest van Jezus.

Hieronder vindt u de teksten van de lezingen, van de preek en van de woorden bij het 'samen delen'-ritueel met druiven...

We lezen en zingen DE TIEN WOORDEN – in een vrije bewerking van een tekst van Nico ter Linden:

Pinksteren is feest van het verbond –

het verbond van de Eeuwige met breekbare, broze mensenkinderen.

Feest van de Tien Verbondswaarden.

Tien Waarden als wegwijzers.

Tien Waarden om door onherbergzaam en onbekend gebied je weg te zoeken en te vinden naar het land van belofte.

Ik ben de Heer, jullie God, die je uit de slavernij van Egypte heeft bevrijd. Daar moet je nooit meer naar terug. Daar hoor je niet.

Zo beginnen die waarden.

Je hoort niet in dat land waar de sterken de zwakken onderdrukken.

Je bent bevrijd, blijf dan ook – in wat je doet en hoe je denkt en hoe je leeft - bij je Bevrijder.

En het verhaal gaat dat God de waarden ten leven in twee platte stenen graveerde.

Tien waarden, die eenvoudig zijn samen te vatten: heb God lief met hart en ziel.

En heb je medemens lief met hart en ziel, want zij/hij is als jij.

Allemaal schepselen van God.

We zingen de eerste vijf waarden ten leven: Lied 311, vers 1 t/m 5

En dit zijn de tweede vijf waarden,

de vijf waarden die wegen wijzen in het leven met de naaste:

je zult niet moorden. Heb eerbied voor het leven. Leef zorgvuldig.

Je zult de liefde tussen mensen niet kapotmaken.

Je zult niet stelen. Verrijk je niet ten koste van je medemens. Wees liever te gul dan te gierig.

Je zult geen vals getuigenis geven tegen je naaste. Wees betrouwbaar. Laster niet.

Je zult niet afgunstig zijn. Beteugel je hebzucht. Je moet niet een ander willen zijn. Wees jezelf.

Tien Waarden - ons ten leven gegeven,

als teken van Gods aanwezigheid in ons midden,

waarden boordevol toekomst.

Levend deze waarden, komt dat goede land van God,

dat land van melk en honing, waar ieder kan zijn onder zijn eigen wijnstok en vijgenboom,

dat land van vrede,

dichterbij.

Een land om elkaar te gunnen, hier en nu en wereldwijd: Lied 311, vers 10

LEZING: Handelingen 2: 1 t/m 6 (Nieuwe Bijbelvertaling 2004)

¹Toen de dag van het Pinksterfeest aanbrak waren ze allen bij elkaar.²Plotseling klonk er uit de hemel een geluid als van een hevige windvlaag, dat het huis waar ze zich bevonden geheel vulde. ³Er verschenen aan hen een soort vlammen, die zich als vuurtongen verspreidden en zich op ieder van hen neerzetten, ⁴en allen werden vervuld van de heilige Geest en begonnen op luide toon te spreken in vreemde talen, zoals hun door de Geest werd ingegeven.

⁵In Jeruzalem woonden destijds vrome Joden, die afkomstig waren uit ieder volk op aarde. ⁶Toen het geluid weerklonk, dromden ze samen en ze raakten geheel in verwarring omdat ieder de apostelen en de andere leerlingen in zijn eigen taal hoorde spreken.

LIED: 'Dit is de dag...', vers 1, 2 en 4

(uit: Zangen van zoeken en zien, lied 736; tekst: Sytze de Vries; melodie: lied 204 uit het Liedboek)

Dit is de dag, dit is het uur
dat liefde oplaait als een vuur
en mensen aansteekt, hoofd voor hoofd.
Dit is de dag door God beloofd!

Dit is de dag dat welgeteld
de oogst van Pasen allen geldt.
Gods eersteling is opgestaan
en raakt ons met zijn zegen aan.

Dit is het uur: de dag begint
op vleugels van een nieuwe wind.
De grenzen hebben afgedaan,
nu zullen wij elkaar verstaan.

LEZING: Handelingen 2: 7 t/m 13 (Nieuwe Bijbelvertaling 2004)

⁷Ze waren buiten zichzelf van verbazing en zeiden: 'Het zijn toch allemaal Galilëers die daar spreken? ⁸Hoe kan het dan dat wij hen allemaal in onze eigen moedertaal horen? ⁹Parten, Meden en Elamieten, inwoners van Mesopotamië, Judea en Kappadocië, mensen uit Pontus en Asia, ¹⁰Frygië en Pamfylië, Egypte en de omgeving van Cyrene in Libië, en ook Joden uit Rome die zich hier gevestigd hebben, ¹¹Joden en proselieten, mensen uit Kreta en Arabië – wij allen horen hen in onze eigen taal spreken over Gods grote daden.' ¹²Verbijsterd en geheel van hun stuk gebracht vroegen ze aan elkaar: 'Wat heeft dit toch te betekenen?' ¹³Maar sommigen zeiden spottend: 'Ze zullen wel dronken zijn.'

LIED: 'Dit is de dag...', vers 5, 7 en 8

Dit is de dag dat onze mond
niet sprakeloos meer is, verstomd,
maar weet heeft van het hoogste Woord.
Het wordt in ieders taal gehoord.

Een oude droom, een nieuw gezicht:
een wereld die wordt opgericht
en door een nieuwe wind geschoond
tot vrijplaats waar de liefde woont.

Dit is de dag dat groot en klein
beziel van Geest en leven zijn.
De liefde wordt een lopend vuur.
Dit is de dag, dit is het uur!

UITLEG EN VERKONDIGING

Gemeente van Jezus Christus,

Het bekendste pinksterverhaal lezen we vanmorgen.
Het verhaal dat toch meestal wel klinkt
op deze dag...

Het is altijd weer bijzonder, vind ik,
dat in zo'n bekend verhaal
toch
elk jaar weer
iets anders op kan vallen.
Dat je bij iets anders kunt blijven haken.

Alsof je het toch ook weer
als nieuw hoort...

Dit keer bleef ik hangen
bij het veelvuldig voorkomen van woorden als
geheel,
ieder, elk,
eigen,
allen.

Het boek Handelingen
vertelt over mensen die overrompeld zijn
door onverwoestbare en onvoorstelbare ervaring
dat Jezus,
die gekruisigd was,
leeft,
levengevend in hun midden is.
Ze vonden Hem terug
en daarin ook de ander en zichzelf.

En bij het beschrijven
van die ervaring klinken de woorden
heel (heel het huis),
allen (allen samen),
op ieder van hen (tongen als van vuur),
allen (vervuld van heilige geest).
We ontmoeten er (mensen uit) alle volken (op de aarde),
(horend in de) eigen (taal).
Het kan blijkbaar iedereen overkomen - zo'n Pinksterervaring...

De taal van Lukas -
Handelingen is het vervolg op het evangelie naar Lukas,
zelfde auteur, stijl, taal, het hoort bijeen, een dubbelwerk,
je zou Handelingen ook deel 2 kunnen
noemen van het Evangelie naar Lukas, Lukas deel II,
waarmee je ook weer helder uitdrukt dat het doorgaat,

dat het verhaal van Jezus doorgaat,
in zijn leerlingen,
in nieuwe gemeenschappen,
in ons...

Maar die taal van Lukas,
met dat telkens terug laten komen van
heel, allen, ieder,
is inclusieve taal, taal die insluit, mensen omvat.

Je hoort het ook in die opsomming
van landen en streken, die zo bij Pinksteren
is gaan horen:
Parten en Meden en Elamieten,
inwoners van Mesopotamië, Judea en Kappadocië,
mensen uit Pontus en Asia, Frygië en Pamfylië,
etc. etc..

De wereld van toen wordt doorkruist.
Met even niet Rome en zijn keizer,
maar een ander middelpunt.
Ik vind het elk jaar weer een mooi,
bemoedigend en zelfs troostrijk rijtje...
Zeker ook omdat je er zo nog
namen van volken en streken
van onze wereld
anno nu
aan toe kunt voegen...
Mensen, volken, landen, streken,
ze worden verbonden.
In hun diversiteit.
Ze verstaan elkaar.
En spreken zelfs van een wij:
wij, wij allen horen hen spreken in onze eigen taal
van de grote daden van God...
Zo groot,
genoeg voor iedereen...

Lukas' vele spreken
over allen, ieder, heel, elk,
dat 'het niet beperken tot één alleen...'
bracht mij
weer op de Kirchentag...
Waar we dus vorig weekend met een groep
uit dit midden waren.

Of beter gezegd:
het bracht me naar een moment
waarop ik - weer thuis -
terugkeek op de Kirchentag.
De Kirchentag was een fantastische ervaring,
en het duurde even voor ik hier weer was geland.

In die landingsfase
keek ik maandagmorgen via
Uitzending gemist Kirchentag, ik kan het u aanraden,
naar het interview dat daar, voor de Brandenburger Tor,
met Barack Obama en Angela Merkel gehouden werd.
Ik was er niet live bij geweest,
in ieder geval één uit ons midden wel,
maar ook op deze wijze
was het een indrukwekkende ervaring.
Merkel en Obama
werd gevraagd naar hun motivatie,
hun inspiratiebronnen, hun geloven ook...
Ze vertelden van ervaringen uit hun jeugd, die hen gevormd hadden,
van de uitdagingen waar ze voor stonden en waar ze voor staan,
over de noodzaak om te zoeken naar wat verbindt,
de noodzaak om tot compromissen te komen.
Je kunt je in deze wereld niet achter een muur verschansen,
je zult tegenspraak moeten kunnen hebben,
de ander kan ook gelijk hebben...
Ze spraken over het nut van een beetje twijfel.
Dat ieder – en dat ook toepassend op religie - maar een deel van de waarheid kent.
Over een mens te zijn met beperkte mogelijkheden.
Een mens die fouten maakt, mag maken.
En juist daarom anderen,
en de wijsheid van anderen, nodig heeft.

Het zijn van die dingen
die iedereen zou kunnen zeggen,
die u, jij en ik ook zouden kunnen zeggen,
maar zeker geeft het vertrouwen als leiders,
wereldleiders, voormalige wereldleiders,
dat zo durven verwoorden.
Omdat dát de hoop kan voeden
dat gebouwd wordt aan een wereld van respect
voor anderen en anders-zijn.

En ergens in dat interview
zat een uitspraak van Obama, die ik
een pinksteruitspraak zou willen noemen,
omdat hij zo past bij die brede blik van het boek Handelingen,
waar het verhaal gaat dat de Geest uitgestort wordt op alle vlees...
Ieder, elk, allen, heel het huis...

Obama zei het zo,
met een licht ironische toets:
'Ik ga er niet vanuit dat God exclusief via mij communiceert.
Ik ga er vanuit dat God wijsheid ziet in iedereen die hier aanwezig is'.
Een streep zette hij onder het belang
jezelf er telkens aan te herinneren
'dat God niet alleen
met ons praat'.

Ik hoor het deze dagen
als een streep onder de boodschap van het pinksterverhaal:
de Geest waait niet alleen bij jou. Waait waar zij wil. Waait wereldwijd.

(...)

Met een zekere humor eindigt
het tekstgedeelte van deze pinksterdag.
Omstanders reageren met de woorden: ze zullen wel dronken zijn.
Letterlijk staat er zoiets als dat ze vol zijn
van zoete wijn, een woord dat
alleen hier in het nieuwe testament
gebruikt wordt.

Zo gek nog niet gedacht, vind ik,
dat ze vol zouden zijn van de goede, zoete wijn
de wijn van het goede land, vol van de vrucht van de wijnstok,
vol van de vrucht van het land, waarnaar wij verlangen, waarvan wij dromen,
dat land waar alle mensen kunnen opademen en leven,
dat komen zal als mensen ontdekken en doen,
dat God niet alleen met hen spreekt.

Halleluja.
Amen.

‘SAMEN DELEN’ (tekst bij het ritueel: samen druiven delen)

Op de tocht door de woestijn
zond Mozes verspieders uit om het beloofde land, het land van toekomst,
te verkennen.

Na 40 dagen keerden die verspieders terug.
En ze brachten onder andere een reusachtige druiventros mee.
Het is een goed land, zeiden ze, vruchtbaar.

Druiven als teken van het goede land.
Het land waar het goed wonen is voor jou en mij,
voor die ander, voor die vreemdeling,
voor al wat leeft.

Mandjes met druiven gaan nu rond.
Pluk er één, of een paar, geef ‘m door aan je buur, zie elkaar aan,
wees eerder te gul dan te gierig,
wissel namen uit, als u dat nog niet deed,
vraag even hoe het gaat.
Want niet vergeten: we reizen samen.

Deel de druiven met elkaar,
als voorproefje van dat goede land,
land van leven en samenleven,
waar de Geest ons heen drijft...

